

CERUZASOROK A MAGÁNYBAN

ÚJRA GYŰJTŐM

Sokszor szónokoltam, és még többet szavaltam lázas sorokat, hogy piros nagy hitet gyűjtsak a kétkedőkben.

Csak későn találtam a szavakra, melyekkel magamhoz suttoghatok, ha már másokért kifáradt a szám.

S egyre többet hallgatok, újra gyűjtöm a pompás szavakat, hogy egyszer elmondjam, amit lázas tavaszokon, dacból magamba fojtottam...

MINDEN KÉSŐ

Valami ifjúkori, átkos, titkolt, kielégíthetetlen vágyakozás zaklatja néha az idegeimet. Fényes utakon jártam, s az önzetlen jóság pelyhes testét simogattam az önkívületig. Ősidők egyszerűsége és régimúlt szabadság természetes tűzhányója perzselte meg az ujjaimat. Pedig én akkor a másíthatatlan vonzalommal találkoztam. S nem lett volna szabad soha egyébre gondolnom.

Most már minden késő. Akár a tilalmakat kitaláló megfehéredett koponyák üregéből ihatnék bosszúmrá boros áldomást, akkor sem tudnám többé megtalálni az egyszer örökre eljátszott tiszta odaadást.

A szűziesség bátor ügyetlensége csodákat gyűjtött szürke, halálos alkonyokban. S én lehunytam a szemem, eljátszottam teremtő gerjedelmeimet. Nem mertem végigjárni ősrégi és mindig újra kigyúló lángok útját. Amikor már oltáron terült elém a megdicsőült kínálkozás, engem a hideg józanság lökött vissza átkozott magányomba. A csodát pedig, a legnagyobbat, mindig elszalajtottam.

És ma is szédült gyöngyvirágok csengettyűznek pusztá óráimon, ha fölébred az egykori láz halvány kísértése. Ó, olyan illatokat, olyan ájulatot, olyan ügyefogyottan parancsoló szent örületet miért nem találom többé sehol?

Mindig sanda gyanú kísért, hogy nem tisztán égő tüzeket gyűjtöttem a vágyakozás baldachinja alatt. S érzem, hogy százszor többet szenvedtem lemondásomban, mintha egyszer bátran bejártam volna a rejtekező, különös utakat...

ANNYI MINDEN FÁJT

Annyi minden fáj már. Anyám különös halála, újszülött álmaim sárga sorvadása, kicsi húgom fehér csecsemőkoporsója, barátaim kínlálála, tűnő éveim megannyi sikertelen nekibuzdulása...

És fáj az, hogy már csak akkor mértem föl a szerelem nagyságát, mikor az erőim kihagytak, amikor a vágy, az örök meteor, már nem minden napomat avatja tündöklő máglyahalállá...

SZERELEM

Másoktól hallott, apró titkokat közöltem vele és az egyetlen igazi titok kezdett kibontakozni előttem. Mások szokott táncát utánoztam, s a saját reszketésem vezetett el oda, hol a csodák kezdődnek, amelyekért megszületni érdemes volt.

Még soha senki olyan őszintén nem közölte velem a tudatlanságát. S miközben a hamis tudás minden betűjét felejteni kezdtem, halatlan tudomány virágja nyílt ki előttem, melynek illatába belekábultam. Mégis egyre erősödtem tőle.

És ő csak jött velem, a semmit nem tudás ártatlan biztonságával. És mindketten megtudtuk, hogy miért vonaglott értünk az anyánk...

VALAHOL

Valahol lebontottak egy falat.

Senki sem tudja, hogy annál a falnál fonnyadt el az ifjúságom. A mellett a fal mellett vesztettem el a legkedvesebbeket, akik fiatal éveim kivirágoztatták.

Azon a falon volt egy ajtó. Az ajtón át jött felém a legörjítőbb csókú lány, fehérén a feketeségek között. Anyja kétfejű kofasárhány volt. Nem volt még szabad csókolnia, s aztán soha többé nem volt szabad. De én az ő bőrén tanultam meg, hogy vannak simogatások, melyek egy életen át a vérünkben háborognak.

DIÁKSZERELEM

Ó, de távoli ködbevesző emlék.

Régen sírhant alatt nyugszik szegény.

Szelíd volt, halk volt, ahogy Ady mondaná: »bőrét sosem érintettem«, csak verseket írtam hozzá, és égő szemmel bámultam rá, ha találkoztunk.

Verseimet talán sosem olvashatta. Én vadóc siheder voltam, és folyóvíztani vágytam körülötte a sárga avart, ahol nyomában jártam, a mosolyát lestem, és a pillái mögül egy fölmelegedő tekintetet.

Ő aztán minden liliomossága mellett józanul kiszámította az anyukájával, hogy egy »jól szituált úriember« lehet a legjobb férj. S ifjan feleségül ment egy bulldogképű, saját házzal, szőlőbirtokkal és jól fizetett állással rendelkező, középkorú úrhoz.

Nemsokára meghalt szülésben.

És ma már alig tudom, miért is égett érte kamaszszívem, miért is szerettem egykor...

A régi verses rajongások elkallódtak többnyire. A megmaradtakból nem derült ki a szerelem oka.

Pedig a férjhezmenetele és a halála egyaránt gyászba kergetett.

ÉL-E MÉG?

Ó, él-e még, aki a lehangosabb szívdobogásom hallgatta?

Szurokszín, esőt csobogtató éjszakákon sötét árnya belopózik hozzám, és kreol arcbőre, kékesfekete hajfonata újra égeti a félénken lüktető ütőeret megfeszült nyakamon.

Miért nem mer és nem tud ölelni, aki először szeret? S miért üldöznek a titkok, melyeknek nem bírtam megnyitni szívemet?

Azóta minden magányos órám azért fázik, mert az első igazi forróságot hűlni hagytam, ahelyett, hogy magamra gyújtottam volna örök emlék-takarónak . . .

ÖRÖK TITOK

Véremben nyugtalankodnak mind a falusi, sokszoros unokatestvér-házasságok. Ó, pedig úgy tanultam, hogy a rokonok ne öleljék egymást megbocsáthatatlan szerelemmel. Hiszen nem vagyunk ókori királyok, akik csak nővérükkel ülték nászukat, és törvény szerint kiáltó vad bűnt emeltek a szent örültség oltárára. Ott csak két nagyszülője volt az unokának, s örök titok, mit tudtak és őriztek meg a szerelemből egy családban.

VALAKI LEGYEN MINDIG MELLETTEM

Nem szeretek egyedül lenni.

Nem vagyok félős. Az éjszaka árnyai már gyermekkoromban sem riasztottak. Nem ijesztgetett édes szülém, s az apám is határozott, kemény ember volt. Ők elszántságra adtak példát. Ámde sokszor ért bánat, mely nem minden ember sorsát árnyékolja. S nyitott szemmel néztem tragédiák iszonyú gyökerére. Ezért hökkent sejtések vérzik be magányomat.

Valaki legyen mindig mellettem.

Társaságban nevetni is tudok. Tréfa is a nyelvemre akad, ha beszélgetek. De egyedül mindig régi szomorúságok futtatnak vesszőt velem. Az álom-halálíg.

Nem szeretek egyedül lenni.

Hajam őszbe vegyül, mert sokat töprengtem idő előtt. Barátaim meghaltak, vagy harcban elesetek. Némelyek közülük messze vándoroltak. Egyetlen barátnóm, asszonyom is távol van. S ha a csalántestű szavakat ki nem mondom, a szívem dagad bele. Társ kell, valaki. Nem tudok egyedül nevetni.

S nem szeretek egyedül lenni.

TE ÖRZÖD

Én nem érzem magam biztosnak a mosolyod nélkül soha. Csak a fogam csikorog, és az embereket sokszor bensőjükből kifordítva látom. S akkor az életem elviselhetetlen.

A gyermekkorban érzett és aztán mindig eltévesztett nyájasságok kellenének. De már nem tudok visszamenni a legkedvesebb óráimba.

Te őrzöd a nappalaimat. Te tetted békéssé és néha fájdalmasan gyönyörűvé az éjjeleimet. Ments meg az elavult álmodozástól, mely kísér akkor is, ha nappal hideg sugarai a kötelesség útján hajtanak . . .

Január 3-án lesz két éve, hogy Laták István, a Jaszi Bara ihletett költője tragikus hirtelenséggel elhunyt. Halálának évfordulója alkalmából közöljük a fenti jegyzeteket gazdag trófi hagyatékából.